

Inhoud:

Ammonieten, een zee van verscheidenheid	1	Ammonieten in het kader van hun geschiedenis	22
Ammonieten: - Wat zijn ammonieten	2	De geologische tijdschaal	26
- De ontwikkeling van een ammoniet	12	Wissant en het Albien	37
- Ammonieten en stratigrafie	17	Wissant-ammonieten: het geslacht Euhoplites	40
		Het prepareren van gefosfateerde ammonieten	48

AMMONIETEN, *een zee van verscheidenheid*

Zou er een fossiel zijn dat vaker als symbool voor uitgestorven dieren is opgetreden dan de ammoniet? Zeg: "FOSSIEL", en hoevelen hebben dan niet in de eerste plaats een ammoniet in hun gedachten?

Natuurlijk volgen onmiddellijk daarna de trilobieten, belemnieten, zee-egels, haaietanden, maar ammonieten zijn zelfs bij leken bekend en bemind. Wat hebben zij, dat andere uitgestorvenen niet hebben, waarom hebben zij een streepje voor?

Misschien ligt het aan hun fraaie spiraalvorm; aan hun betrekkelijke algemeenheid van voorkomen, als eenmaal een vindplaats is opgespoord; aan het - weer betrekkelijke - gemak waarmee ze te verzamelen zijn; aan hun gevarieerde ornamentatie; aan hun grote soortenrijkdom, waardoor elk lagenpakket van een bepaalde ouderdom, mits in zee afgezet, zijn eigen gezelschap heeft. Misschien ligt het aan de raadselachtigheid die hen omringt. Want hoe weinig weet men eigenlijk van ammonieten, behalve waar het hun schaal betreft. Van hun levenswijze is nagenoeg niets bekend.

Dit "nagenoeg niets" geeft nu juist een kick om met slim detective-werk toch het nodige aan de weet te komen. Dat veel echter giswerk blijft, en dat sommige theorieën diametraal tegenover elkaar staan, is dan ook onvermijdelijk.

We zullen eens bekijken wat het speurwerk zoal heeft opgeleverd. Hiervoor zullen we dieper op de vorm en het voorkomen van ammonieten ingaan dan tot nog toe in Gea is gebeurd.

Sinds het verschijnen, in 1957, van het ammonietendeel van de onvolprezen serie "Treatise on Invertebrate Paleontology" heeft de wetenschap niet stilgestaan. De "wetenschap" is in dit geval een kleine groep specialisten, zeg 100, die als eenling of in samenwerking hun nieuwe visie uitdragen. De literatuurlijst geeft maar een beperkt overzicht van het werk dat is gedaan. Het wachten is op het verschijnen van de nieuwe druk van de "Treatise", waarin de moderne inzichten zijn verwerkt en die het grote standaardwerk belooft te worden. Zolang deze er nog niet is, kan niemand die iets met ammonieten doet zonder de oude versie. Ook deze Gea zou zonder "Part L" niet hebben bestaan.

WISSANT

Over ammonieten lezen is één ding, maar ze zoeken - en vinden - is natuurlijk het ideaal. Maar waar? Veel groeven zijn in de loop van jaren gesloten, verboden voor "onbevoegden", als stortplaats in gebruik, als netjes begroeid recreatiegebied ingericht, en zo meer.

Maar de zee blijft nog steeds de kusten beuken en zorgt daar voor erosie. Hoe meer het stormt, hoe meer de kliffen worden afgebroken. Zijn de ondermijnde wanden ingestort - een verpletterende gebeurtenis, blijf dan uit de buurt! - dan komen nieuwe vondsten aan de dag. Fossilhoudende lagen leveren hier de "vroeg vogels" goede stekjes op.

Zo'n kustplaats die beroemd is om zijn ammonieten is Wissant, tussen Calais en Boulogne in NW-Frankrijk. Die bekendheid maakt, dat er vele fossielenliefhebbers rondlopen en dat er talloze excursies gehouden worden. De ooit bodemloze rijkdom is dan ook een stuk modaler geworden, zeker aan het eind van het vakantie seizoen. Maar dat fanatiek zoeken nog steeds loont, zal deze Gea duidelijk maken.

En ook zonder spectaculaire vondsten maakt het weergalozes landschap van de Côte Opale een verblijf bijzonder aangenaam.

Al eerder: Wissant (1970), Toarcien (1976), De Boulonnais (1981), Het Onder-Krijt van de Provence (1988) waren ammonieten de hoofdrolspelers in een themanummer. Na acht jaar was het weer de hoogste tijd om voor deze favorieten onder de fossielen een Gea in te ruimen.

Flip Hoedemaeker
Joke Stemvers-van Bommel